

enskilda individens eventuella skador till följd av missbruket.

Som jag redan framhållit är det detta som är bokens huvudbudskap och det som gör den viktig och angelägen. Då kan man stå ut med och förlåta att den ger ett ofärdigt intryck, verkar vara snabbt ihopkommen av gamla tal, som är kompletterade med vissa nyskrivna delar. Det är kanske därför jag upplever bokens eventuella målgrupper som konstiga och oförenliga i en och samma bok. Boken riktar sig dels till ett drogpolitiskt Sverige som inte finns kvar annat än som fantasier hos moderata studentföreningar eller som drogliberala vålnader från 1960-talet, dels till ett drogpolitiskt Europa, som till en del har gett upp och som behöver få hjälp med att inse vad det handlar om – men som inte kan läsa svenska.

Uppgiven ton

En invändning mot boken är att den kan skapa pessimism och att läsarna riskerar att få för sig att ingenting tjänar något till. Drogpolitiken i Sverige har genomgått stora förändringar, från det liberala och förvirrade 1960-talet till det restriktiva 1980-talet. »Vi ger oss aldrig!» som en rapport från Regeringens aktionsgrupp mot narkotika sammanfattar 1980-talets narkotikapolitik.

Den förändrade inställningen från »det officiella samhället» och från många medborgare i detta samhälle har inneburit en restriktivare hållning, som haft betydelse för narkotikamissbruket. Det är mycket viktigt att betona att det under 1980-talet var betydligt färre ungdomar som prövade narkotika, att det var betydligt färre yngre personer som nyrekryterades till »tungt» missbruk under denna tid och att nyrekryteringen av narkotikabrottslingar var mindre. En restriktiv narkotikapolitik av svensk 1980-talsmodell har klart avläsbara konsekvenser för samhällets narkotikasituation. Man redovisar i förbigående några rader från en UNO-rapport från 1993, som visar att nyrekryteringen minskat. Men borde inte detta ha varit ett viktigt inslag i en bok som har narkotikamissbrukets konsekvenser och möjligheten att påverka missbruket som huvudinnehåll: att visa att det skett betydande förändringar såväl i narkotikakontrollen som i missbruket. Situationen är inte hopplös. Utvecklingen visar att det går att göra mycket för att motverka nyrekryteringen av missbrukare.

NYA BÖCKER

Boken innehåller också det på sina håll ganska vanliga drogpreventiva argumentet att man inte skulle kunna se ett narkotikafritt samhälle som det enda rimliga målet och samtidigt, som många gör, inse att detta mål verkar utopiskt. Enligt författarna leder detta till krav på en ändrad narkotikakontroll, funderingar på legalisering och villrådighet. Jag tror snarare att risken för villrådighet ökar med dessa konstruerade, fiktiva motsättningar.

Visst kan man t ex anse att målsättningen med kriminalpolitikens och samhällets förebyggande arbete bl a är att få slut på inbrotten och på misshandeln, samtidigt som man anser att denna målsättning är utopisk! Visst kan man lära sina barn att dom inte får stjäla, trots att man anser att det inte går att få slut på alla stölder! Visst kan man försöka lära sina barn att inte slå varandra, trots att man anser att det är ett ouppnåeligt mål att få slut på all misshandel! Och visst kan man arbeta för att få bort alkoholmissbruk och alkoholskador, trots att man anser att också det alkoholskadefria samhället är en utopi!

Nya tag

När man varit med ett tag så inser man att man ibland nästan måste börja om från början, att man måste ta nya tag. Det gäller mål som solidaritet, lika värde, jämställdhet. Det gäller också målet »ett narkotikafritt samhälle». Också denna kamp kan ge positiva upplevelser, eller som Camus en gång formulerade det: Man måste tänka sig Sisyfos lycklig! •

Umbärlig canceröversikt

Barry Hancock, ed. **Cancer care in the community**. 198 sidor. Oxford–New York: Radcliffe Medical Press, 1996. Pris £ 15. ISBN 1-85775-093-4.

Recensent: professor Barbro Beck-Friis, Landstingets kansli, Linköping.

»Cancer care in the community» beskriver cancerproblematik ur ett brett perspektiv. Boken syftar till att ge en snabb

överblick av cancersjukdomar ur såväl profylaktisk och diagnostiserande som behandlande och omvårdande aspekt.

Brett perspektiv

De första 100 sidorna avhandlar demografiska fakta, miljöfaktorer, prevention och screening, men även behandlingsaspekter från radioterapi och cytostatika till patologi och prognos vid olika cancerformer.

De sista 100 sidorna beskriver vanliga komplicerande symtombilder vid cancersjukdom, såsom infektion, blödningar, hyperkalcemi m m. Palliativ vård och vilka stödfunktioner som kan behövas vid en kronisk sjukdom berörs även.

Hemsjukvård, etiska problem, kommunikationssvårigheter och psykosociala frågor behandlas likaså.

Ojämn publikation med många författare

Boken är mycket engelsk. Ett 30-tal författare deltar, redigerade av Barry Hancock, professor i klinisk onkologi i Sheffield.

Den resulterande publikationen förefaller mig stundom ganska ojämn med enstaka mycket goda avsnitt uppblandade med mindre goda. Riktade fakta saknas, liksom klarhet över vad som inom detta stora och svåra område är huvudsak och bisak.

Jag är också tveksam till om de engelska synpunkterna är representativa även för svenska förhållanden.

Lättöverskådlig översikt

Idén till boken – att lättfattligt och kortfattat försöka beskriva ett stort och svårt ämnesområde – är mycket lovvärd. Publikationens styrka är också att den ger en lättöverskådlig översikt av olika cancerformer, från basfakta, kliniska tecken och behandling till prognos. Den kan sålunda ge vårdande personal viktig information på ett övergripande och lättfattligt sätt (fast på engelska).

Fyller inga luckor

Svagheter är att man som läsare och icke-specialist inte får klart för sig vad som är vik-

tigt och vad som är mindre viktigt. Boken förefaller mig inte fylla några väsentliga luckor. Om man behärskar ämnesområdet behöver man den inte. Om man inte behärskar området kan man gå till andra källor. •

Bokanmälningar i Läkartidningen – syfte och urval

Syftet med Läkartidningens bokanmälningar är att läsarna skall få ett välgrundat omdöme om ny litteratur som intresserar en medicinskt kunnig läsekrets. Böcker som är av intresse för många läkare eller som är pionjärvärk på områden i snabb förnyelse prioriteras.

Bokspalterna är inte rätt plats för personlig polemik mot bokförfattarens åsikter – debattinlägg om böcker placeras på debattplats.

För att avgöra om en bok är värd att skaffa eller läsa behöver läsarna besked om t ex

- vetenskaplig kvalitet, aktualitet och praktisk användbarhet i svensk miljö (i arbetet på klinik eller vårdcentral, som uppslagsverk, för grund-, vidare- och efterutbildning);
- hur väl boken uppfyller målgruppernas behov, även pedagogiskt;
- bokens värde i förhållande till andra i Sverige spridda (eller helt nya) arbeten i samma ämne.

Läkartidningens redaktion väljer böcker för anmälan samt recensenter, men vi välkomnar förslag om utländska böcker som bör anmälas därför att de är av stort intresse för vår breda läsekrets.

Skriv inte anmälan spontant utan att du fått klarsignal från bokredaktionen. Risken för dubbelarbete är annars stor.